

Yhteiset työvälineemme

opetusneuvos Elise Virnes, OKM
verkostokoordinaattori Ville Virtanen, SAKU ry

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

HE oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi

- Hallituksen esitys oppilas- ja opiskelijahuoltolaiksi annettiin 6.6.2013
- Laki ehdotetaan tulemaan voimaan **elokuun alusta 2014**
- Samassa yhteydessä annettiin esitys koulujen työrauhasta eli ”koulurauhalaki” jota ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2014

- Uusi laki kokoaa yhteen lainsäädännössä nyt hajallaan olevat oppilas- ja opiskelijahuoltoon koskevat säännökset

- Laki koskee esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta

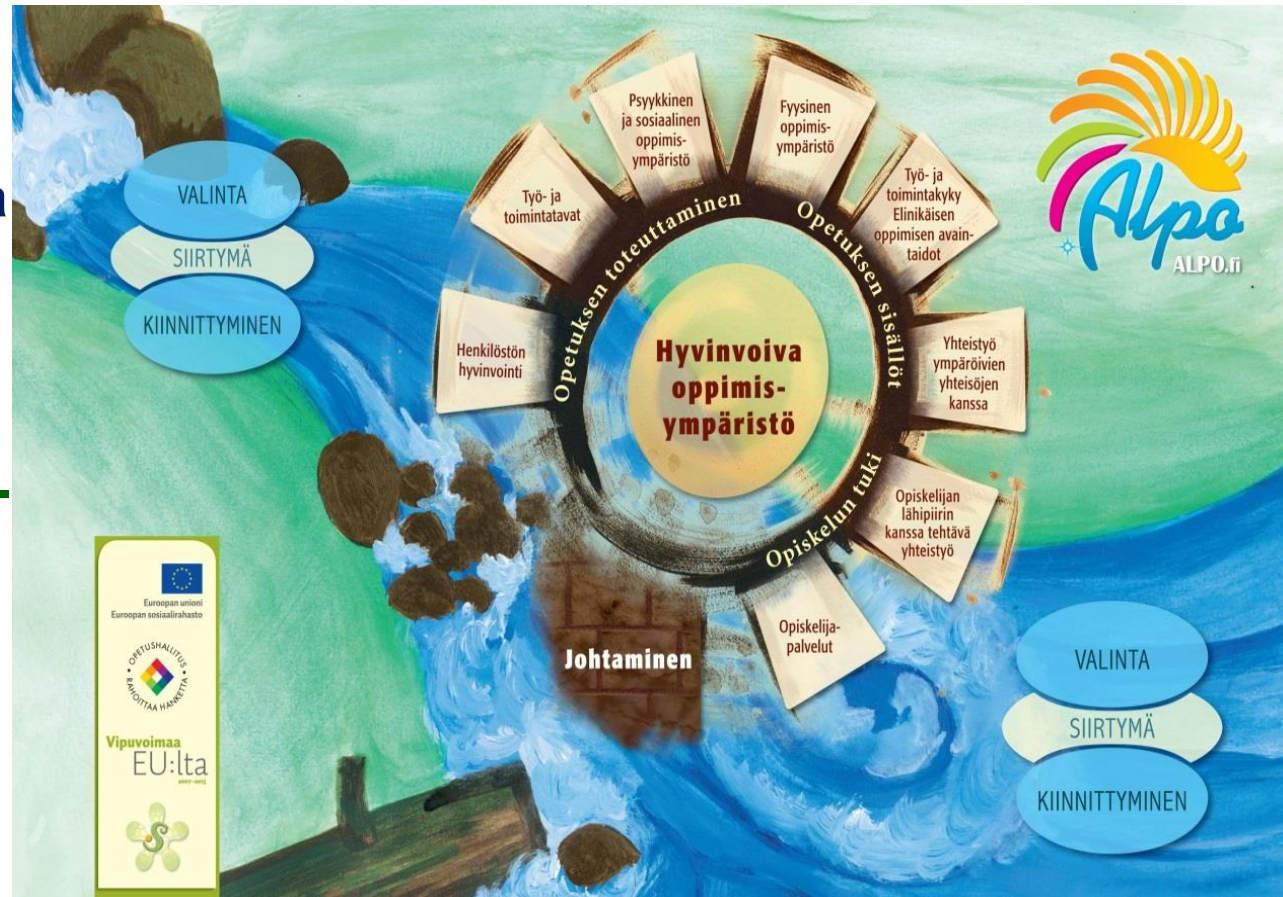
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaverkko

- Oppilas- ja opiskelijahuollon painopistettä siirretään nykyistä enemmän yksilö- ja ongelmakeskeisestä toiminnasta **yhteisölliseen ja ennaltaehkäisevään opiskeluhuoltoon**
- **Huoltajien, oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta on korostettu** vahvasti ottamalla heidät mukaan toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Opiskeluhuoltoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajan kanssa opiskelijan toivomuksia ja tarpeita kunnioittaen
- Esityksen tavoitteena on tarjota oppilaille ja opiskelijoille matalan kynnyksen **tukea hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi**

Hyvinvoiva oppimisympäristö

- * Hyvinvoinnin edistäminen kuuluu koulutuksen järjestäjän organisaatiossa jokaisen toimenkuvaan.
- * Hyvinvoinnin edistäminen on pieniä tekoja joka päivä.
- * Ennakoiva työ on opiskelijan luotsaamista arjen taitojen hallinnassa ja opinnoissa.

Kuraattori- ja psykologipalvelut

- Uudistus tuo lukioihin ja ammatillisiin oppilaitoksiin psykologi- ja kuraattoripalvelut, jotka ovat jo esi- ja perusopetuksessa
- Oppilaille ja opiskelijoille tulisi oikeus päästä keskustelemaan psykologin tai kuraattorin kanssa seitsemän päivän kuluessa yhteydenotosta. Kiireellisissä tapauksissa keskusteluun olisi päästävä samana tai seuraavana päivänä.
- Terveystenhoitajan työaika olisi järjestettävä siten, että vastaanotolle voisi tarvittaessa päästä myös ilman ajanvarausta. Arkipäivisin opiskelijalle olisi järjestettävä mahdollisuus saada yhteys opiskeluterveydenhuoltoon välittömästi

Opiskeluhuollon järjestäminen

- Kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan olisi kirjattava opiskeluhuollon keskeiset tiedot, esimerkiksi arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sekä käytettävissä olevista opiskeluholto- ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta
- Opiskeluhuollon toteuttamiseksi, arvioimiseksi ja kehittämiseksi laissa säädettäisiin oppilaitoskohtaisesta suunnitelmasta, johon olisi kirjattava mm. arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta sekä käytettävissä olevista opiskeluhuollon palveluista sekä toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi. Koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia opiskeluhuollon johtamisesta ja koordinoinnista koko koulutuksen järjestäjän tasolla.
- Opiskeluhuollon suunnittelemiseksi, toteuttamiseksi ja kehittämiseksi laissa säädettäisiin opiskeluholtoyryhmistä ja niiden tehtävistä

Kunnalliset hyvinvointipalvelut ja –ohjelmat

Koulutuksen järjestäjä -taso (ohjausryhmä)

- työnantajan vastuu henkilöstön työhyvinvoinnista
- opiskelijoiden hyvinvoinnin edunvalvoja
- hyvinvointisuunnitelma koko organisaatiolle

Oppilaitos- / yksikkötaso (opiskeluhyvinvointiryhmät)

- yksikkötiimejä tarvittava määrä
 - > moniammatillisuus, toimivuus
- hyvinvoivan oppimisympäristön käytäntöjen toteutus ja seuranta
- kaikissa toimenkuvissa on kasvattamisen ja ohjaamisen velvollisuus
- henkilöstön vertaistuki on paras varhaisen puuttumisen keino

Opintoala- / ryhmätaso

- ryhmänohjaaja on lähiesimies
- koko henkilöstön työ- ja toimintatavat ohjaavat ja kannustavat opiskelijoiden osallisuuteen

Kansalaisjärjestöjen toiminta

Opiskeluhuollon valvonta

- Valvonta toteutettaisiin opetuksen ja koulutuksen järjestäjän omavalvontana (itsearviointi) yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa
- Psykologi- ja kuraattoripalvelujen ja terveydenhuollon valvonta määräytyisi nykyiseen tapaan sosiaalihuoltolain ja kansanterveyslain mukaisesti
- Aluehallintovirastoille ehdotetaan oikeutta myös oma-aloitteisesti ottaa tutkittavaksi, onko opiskeluhoito hoidettu lain mukaisesti

Tietojen luovuttaminen ja salassapito

- Henkilötietojen käsittelyn saattamiseksi julkisuuslain, henkilötietolain ja sosiaali- ja terveydenhuollon erityislakien mukaiseksi on lakiin sisällytetty nykyistä huomattavasti selkeämmät säännökset henkilötietojen käsittelystä, tietojen luovuttamisesta ja salassapidosta.
- Ehdotus sisältää säännökset oppilaan, opiskelijan ja huoltajan asemasta opiskeluhuollossa, tietojen kirjaamisesta ja rekisteröimisestä sekä rekistereihin sisältyvien tietojen salassapidosta.
- Perusopetuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että velvollisuus siirtää opetuksen järjestämisen kannalta katsoen välttämättömät tiedot uudelle opetuksen tai koulutuksen järjestäjälle laajennettaisiin koskemaan myös tilanteita, joissa alle 18-vuotias oppilas siirtyy perusasteelta toiselle asteelle

Uudistuksen kustannukset

- Psykologi- ja kuraattoripalvelujen laajentamisesta aiheutuvat kokonaiskustannukset vuonna 2014 ovat 10,9 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 5,45 ja kuntien osuus 5,45 miljoonaa euroa
- Vuodesta 2015 eteenpäin kokonaiskustannukset ovat 26,2 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 13,1 ja kuntien osuus 13,1 miljoonaa euroa
- Vuonna 2014 kohdennetaan kuntien peruspalvelujen valtionosuusmomentille kertaluonteinen 3 miljoonan euron suuruinen määräraha lain toimeenpanon valmisteluun
- Vuosille 2014 -2016 varataan yhteensä 1,5 miljoonaa euroa opettajien jatko- ja täydennyskoulutukseen

Koulujen työrauha HE

- Hallituksen esitys sisältää perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista koulutusta koskevia muutoksia.
- Koulujen ja oppilaitosten toiminnassa tulisi korostua nykyistä enemmän osallisuus, hyvinvointi, turvallisuus sekä kanssaihmistien kunnioitus – yhteys suoraan oppilas- ja opiskelijahuoltoon
- Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2014

Osallisuuden lisääminen

- Suomalaiset lapset ja nuoret kokevat vaikutusmahdollisuutensa kouluissa ja oppilaitoksissa vähäisiksi.
- -> Esityksen tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja yhteisöllisyyttä, ja sitä kautta vähentää myös häiriökäyttäytymistä
 - Opetuksen järjestäjän tulee edistää kaikkien oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta mm. järjestämällä mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja esimerkiksi kiusaamista ehkäisevän suunnitelman sekä koulun tai oppilaitoksen järjestyssäännön valmisteluun
 - Jokaisessa koulussa ja oppilaitoksissa (myös peruskouluissa) tulee olla oppilas-/**opiskelijakunta**, jota tulee kuulla ennen opiskelijoiden asemaan vaikuttavien päätösten tekemistä
 - Toiminta tulee suunnitella sekä juurruttaa osaksi koulun yhteisöllistä toimintakulttuuria

Yhteiset työvälineemme

- viihtyisä ja turvallinen oppimisympäristö
- kaikkien osallistuminen, niin opiskelijoiden kuin henkilökunnan
- riittävä tuki ja ohjaus koko ajan, niiden tarjoaminen mieluummin liian aikaisin kuin liian myöhään
- opiskeluhuvinvointi = työhyvinvointi: Terveenä jaksaa!
(työkykypassi on opintokokonaisuus, jolla voidaan edistää opetus- ja asuntolahenkilöstön yhteistyötä)
- turvallinen asuntola, aktiivinen vapaa-aika
(asuntolassa asuvat keskeyttävät vähemmän kuin ei-asuvat opiskelijat!!)

Tukea hyvinvointityöhön

www.alpo.fi/henkilosto

www.oph.fi/oppilashuollon_opas

www.thl.fi/fi_FI/web/fi/aiheet/tietopaketit/amis

”Koulutuksen järjestäjien henkilöstön kyky ymmärtää ja taito kohdata ihmisiä on suoraan verrannollinen organisaation hyvinvointiin, opiskelijoiden koulutuksen läpäisyyn ja koulutuksen järjestäjien tuloksellisuuteen.”